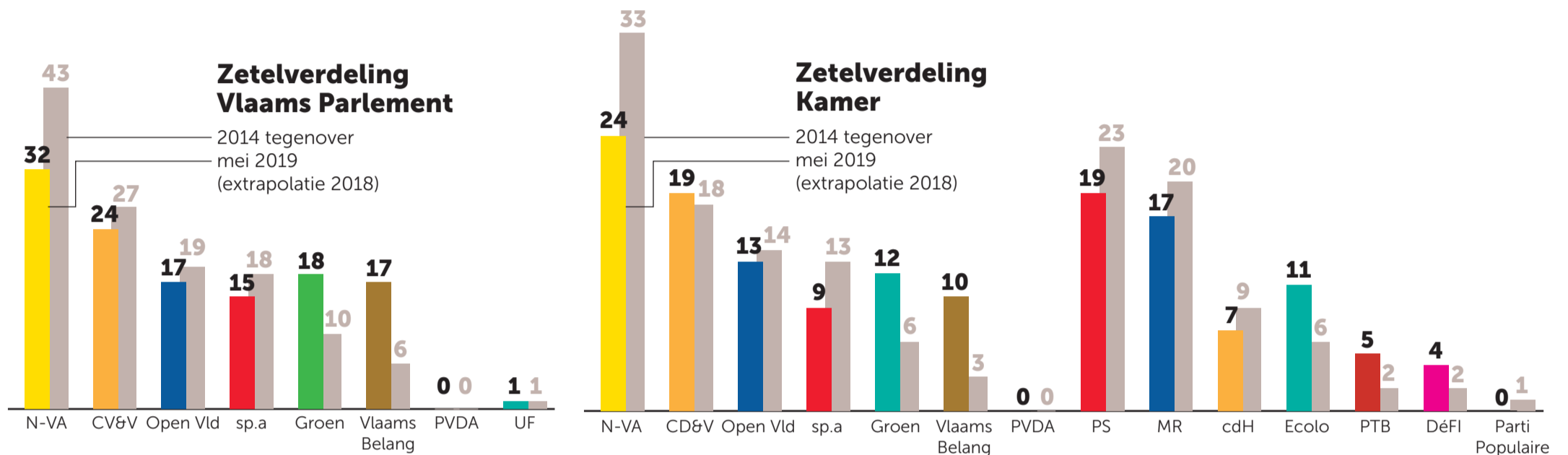

De N-VA slaagt er steeds minder in het verschil te maken met de traditionele partijen en verliest net als zij terrein. Dat blijkt uit een analyse van de provincieraadsverkiezingen onder leiding van politicologe Sofie Mariën (KU Leuven). Na de verkiezingen van 2019 wacht wellicht een moeilijke regeringsvorming. **DIETER BAUWENS EN ROEL WAUTERS**

Regeringen vormen wordt geen sinecure in 2019

1 N-VA is steeds meer een traditionele partij

Niet enkel de traditionele partijen sp.a, Open Vld en CD&V gingen op 14 oktober achteruit. Ook N-VA deelde in de klappen. Het verlies bij de lokale en provinciale verkiezingen is mogelijk een voorbode voor de verkiezingen van mei 2019, blijkt uit een analyse van de KU Leuven, die in het blad *Samenleving & Politiek* is gepubliceerd.

Verscheidene politicologen zetten de uitslagen van de provincieraadsverkiezingen om naar resultaten voor het Vlaams, Waals, Brussels en federaal parlement. Daaruit blijkt dat N-VA, mocht de partij over zes maanden eenzelfde resultaat neerzetten als in oktober, in de Kamer nog 24 zetels zou overhouden. In 2014 werden nog 33 N-VA'ers verkozen. Ook in het Vlaams Parlement zou N-VA fors ach-

teruitgaan: van 43 naar 32 zetels.

Hoewel ze geen traditionele partij is, zit N-VA al sinds 2004 in de Vlaamse regering, sinds 2014 in de federale, en ondertussen ook in heel wat gemeentebesturen. Dat betekent volgens de onderzoekers dat de partij voor de kiezers intussen hoort bij de partijen die met het bestuur geassocieerd worden. Daardoor kunnen de Vlaams-nationalisten zich moeilijker als alternatief profileren. "De N-VA heeft toch serieus wat pluimen gelaten door de regeringsdeelname", zegt professor politicologie Bart Maddens, die aan het onderzoek meewerkte. "De partij is er ook niet in geslaagd het thema asiel en migratie te claimen. Als het over asiel en migratie gaat, dan lijkt de kiezer meer aangetrokken tot de partij die historisch de eigenaar is van dat thema: Vlaams Belang."

2 Kiezer neigt naar extremen

Zo komen we bij een tweede vaststelling: de stemmen vloeien weg uit het politieke centrum en gaan naar de uitersten.

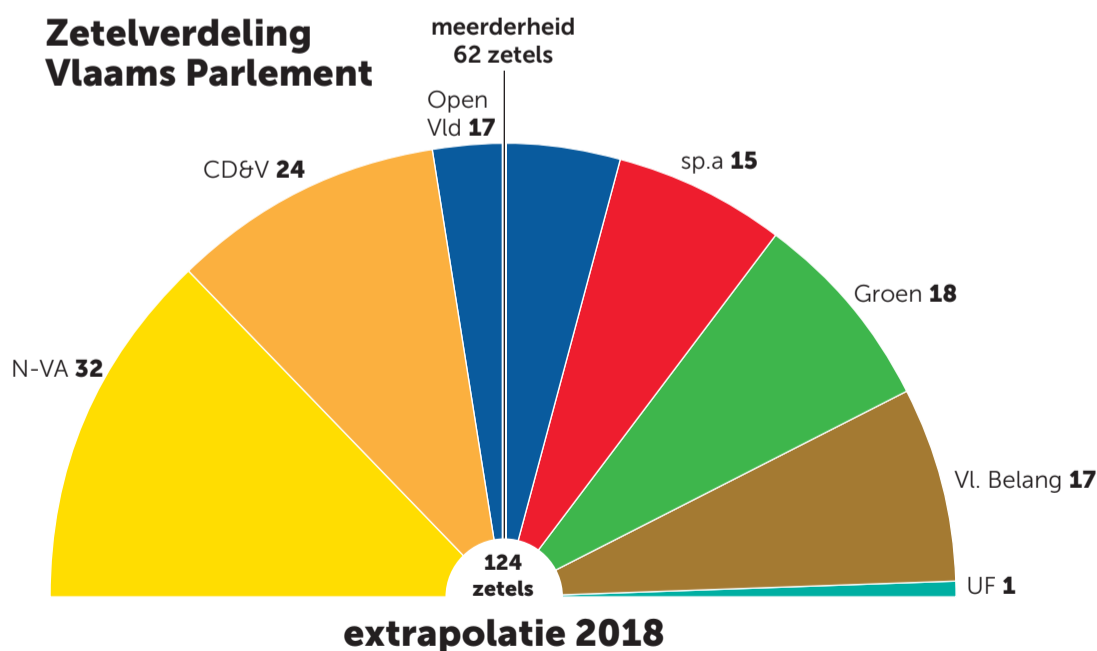
Vlaams Belang haalde op 14 oktober 13 procent van de stemmen. Volgens Maddens is dat nog een onderschatting. "Je ziet dat Vlaams Belang het moeilijk had bij de lokale verkiezingen. De partij is in nog niet de helft van de gemeenten opgekomen, meestal met onvolledige lijsten. Als het in oktober federale verkiezingen waren geweest, dan vermoed ik dat Vlaams Belang nog hoger zou hebben gescoord." Als je de provinciale resultaten extrapoleert naar de verschillende parlementen, dan zie je dat Vlaams Belang een grote sprong voorwaarts zou maken. In het Vlaams Parlement zou

de partij 11 zetels winnen (van 6 naar 17), in de Kamer 7 (van 3 naar 10).

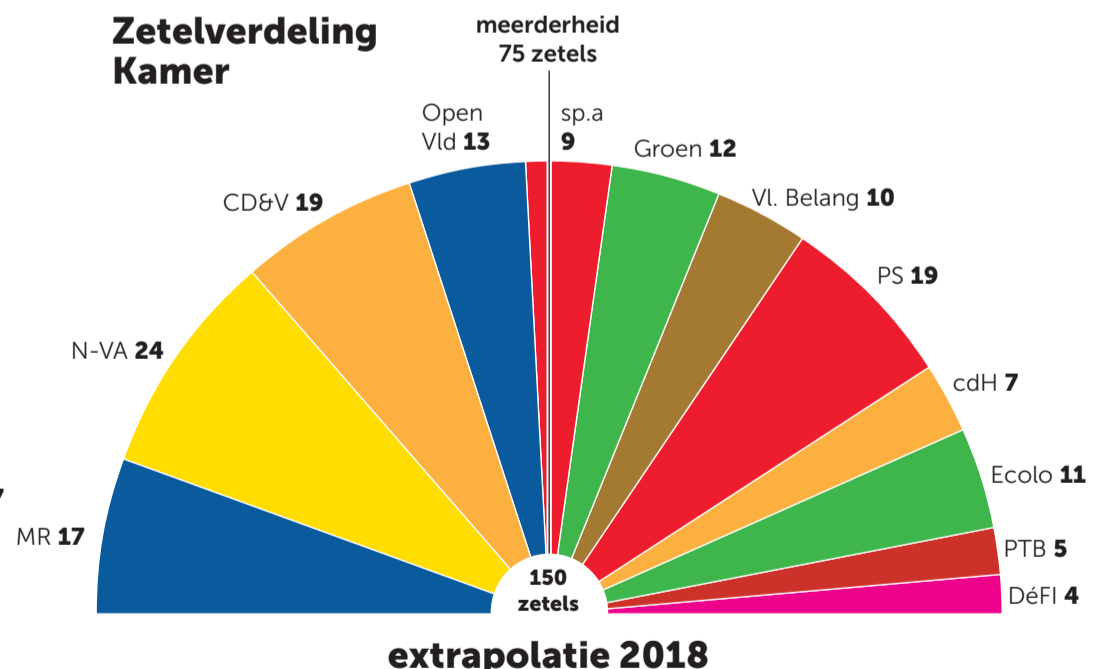
Nog meer dan Vlaams Belang was Groen dé winnaar van de lokale verkiezingen. Als dat succes zich volgend jaar herhaalt, zou Groen in Vlaanderen 8 extra zetels halen (van 10 naar 18) en in de Kamer 6 (van 6 naar 12).

Het succes van de meer onconventionele partijen hangt volgens Maddens samen met een breder maatschappelijk onbehagen. "Er komen veel uitdagingen op ons af: het klimaat, de angst die bij sommigen leeft om overspoeld te worden door de islam, de energievoorziening. Je hebt voortdurend het gevoel dat er grote uitdagingen zijn en dat de overheid die eigenlijk niet aankan. Dat ze haar kerntaken niet kan vervullen. Je krijgt een soort 'failed state'-gevoel, waar de traditionele partijen het slachtoffer van zijn."

Zetelverdeling Vlaams Parlement

Zetelverdeling Kamer

3 Moeilijke coalitievorming

Dat de traditionele partijen en N-VA verliezen, blijft niet zonder gevolgen voor de coalitievorming volgend jaar. Forse winst voor Vlaams Belang en Groen maakt de zaken er niet eenvoudiger op. Met de geëxtrapoleerde uitslag is de regering-Michel haar meerderheid kwijt. Een klassieke tripartite haalt wel een meerderheid in de Kamer, maar niet aan Vlaamse zijde. Al benadrukt Maddens dat dat geen probleem hoeft te zijn:

sinds 2008 had geen enkele federale regering nog een meerderheid in elke taalgroep.

Het eenvoudigst is de puzzel te leggen in Vlaanderen, waar centrumrechts wel kan doorgaan. Al zouden de zetels van Open Vld in tegenstelling tot in 2014 dit keer wel noodzakelijk zijn om aan een meerderheid te komen. Wat ook duidelijk is: in het Vlaams Parlement is N-VA incontournable. Er zouden al vier partijen nodig zijn om de Vlaams-nationalisten naar de oppositiebanken van het Vlaams Parlement te verwijzen.

In Brussel moet aan Vlaamse zijde mogelijk naar een alternatieve coalitie worden gezocht,

'Hoe de puzzel ook gelegd wordt, de kans lijkt groot dat we asymmetrische coalities krijgen'

GERT-JAN PUT
POLITICOLOOG

aangezien Open Vld, CD&V en sp.a samen maar 8 van de 17 zetels in de Nederlandse taalgroep halen. De kans is reëel dat Groen de grootste Vlaamse partij wordt in Brussel, wat ook de kansen op regeringsdeelname vergroot.

In Franstalig België kunnen de huidige regeringen ook niet verder. Een coalitie van MR en cdH noch de combinatie PS-cdH haalt een meerderheid. Een paars bestuur van MR en PS is wel mogelijk, net als een linkse coalitie van PS, Ecolo en PTB. "Hoe de puzzel ook gelegd wordt, de kans lijkt groot dat we asymmetrische coalities krijgen", besluit onderzoeker Gert-Jan Put.